

TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN TIETOSUOJAILMOITUS

Olette osallistumassa tieteelliseen tutkimukseen. Tässä tietosuojailmoituksessa sinulle kerrotaan henkilötietojesi käsittelystä osana tutkimusta. Sinulla on lain mukaan oikeus saada nämä tiedot.

1. Rekisterinpitäjät Lukutaitovalmiuksien ja lukukiinnostuksen (LuKiVa) -interventiotutkimuksessa

Rekisterinpitäjä vastaa henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta tutkimuksessa.

Tämän tutkimuksen yhteisrekisterinpitäjiä ovat:

- Jyväskylän yliopisto, Seminaarinkatu 15, PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto. Y-tunnus 0245894–7. Jyväskylän yliopiston tietosuojavastaava: tietosuoja@jyu.fi, +358 40 805 3297.
- Aalto-yliopisto, Otakaari 1B, PL 11000, 00076 Aalto. Y-tunnus 2228357–4. Aalto-yliopiston tietosuojavastaava: tietosuojavastaava@aalto.fi, +358 9 47001.
- Turun yliopisto, Oppimisanalytiikan tutkimusinstituutti, 20014 Turun yliopisto. Y-tunnus 0245896-3. Turun yliopiston tietosuojavastaava: dpo@utu.fi, +358 29 450 3009.
- Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Työpajankatu 8, PL 58300, 00099 Helsingin kaupunki. Y-tunnus 0201256–6. Helsingin kaupungin tietosuojavastaava: tietosuoja@hel.fi, +358 9 310 1691.

Tutkimuksen vastuullinen johtaja ja yhteyshenkilöt

Tutkimuksen vastuullinen johtaja

Professori Marja-Kristiina Lerkkanen
marja-kristiina.lerkkanen@jyu.fi
 puh. +358 14 260 1211
 Opettajankoulutuslaitos,
 PL 35
 40014 Jyväskylän yliopisto

Yhteyshenkilöt

Jyväskylän yliopisto

Professori Marja-Kristiina Lerkkanen
marja-kristiina.lerkkanen@jyu.fi
 puh. +358 14 260 1211

Aalto-yliopisto

Professori Matti Sarvimäki
matti.sarvimaki@aalto.fi
 puh. 358 9 47001

Turun yliopisto, Oppimisanalytiikan tutkimusinstituutti

Professori Mikko-Jussi Laakso
villeteam@utu.fi

puh. +358 29 450 5000

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kehittämispalvelujohtaja Marjo Kyllönen

marjo.kyllonen@hel.fi

puh. +358 50 376 3461

Henkilötietoja tutkimuksessa käsittelevät tutkimusryhmän jäsenet ovat sopimussuhteessa Jyväskylän yliopistoon, Aalto-yliopistoon, Turun yliopistoon tai Helsingin kaupunkiin. Lisätietoja henkilöistä saa tutkimuksen johtajalta.

2. Henkilötietojen käsittelijä(t)

Henkilötietojen käsittelijällä tarkoitetaan tahoa, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun ja sen antamien ohjeiden mukaisesti. Henkilötietojen käsittelijän kanssa on laadittava tietojenkäsittelysopimus. Tässä tutkimuksessa henkilötietojen käsittelijöitä ovat:

- REDCap Sweden AB (kyselyohjelmisto)
- Tilastokeskus

Tutkimuksen toteutuksen aikana rekisterinpitäjä voi käyttää henkilötietojen käsittelijöitä, joita ei pystytä nimeämään etukäteen. Käsittelijöiden kanssa tehdään aina tarvittavat sopimukset ja niiden soveltuvuus henkilötietojen tietoturvalliseen käsittelyyn arvioidaan ennen sopimuksen tekoa. Rekisteröityä informoidaan käsittelijän käyttämisestä erikseen, jos muutos on merkittävä rekisteröidyn näkökulmasta.

Tutkimustiedon oikeellisuuden varmistamiseksi rekisterinpitäjä voi antaa tietoja käsiteltäväksi (ensisijaisesti ilman suoria tunnistetietoja) ns. tutkimuksen monitorijalle tai verifioijalle määrääjälle, mikäli tämä on välttämätöntä. Nämä toimivat tutkimushenkilöstön valvonnassa. Heidän kanssaan tehdään tietojenkäsittelysopimukset, mikäli he vastaanottavat henkilötietoja.

3. Henkilötietojen muu luovuttaminen tutkimuksen aikana

Tutkimuksen toteuttamiseksi henkilötietojasi tai lapsen henkilötietoja luovutetaan alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisesti Tilastokeskukselle rekisteriaineistojen lisäämiseksi aineistoon. Käsittely perustuu yleiseen etuun (tietosuojalain 4 § 3 kohta), kuten koko hankkeessa. Tällöin huolehditaan riittävästä teknisistä ja organisatorisista suojaustoimista: kaikki tiedot siirretään suojatussa yhteydessä ja molemmissa organisaatioissa tietoihin on pääsy vain rajatuilla henkilöillä, joita sitoo vaitiolovelvollisuus. Saat halutessasi tutkimuksen vastuulliselta johtajalta tarkat tiedot siitä, minne tietojasi on luovutettu.

4. LuKiVa -interventiotutkimuksessa käsiteltävät henkilötiedot

Henkilötietoja käsitellään tiedotteessa kuvattua tutkimustarkoitusta varten. Tietojen kerääminen perustuu tutkimussuunnitelmaan. Tämä tietosuojailmoitus on julkaistu tutkimuksen verkkosivulla ja tutkittavalle on annettu suora linkki sähköisellä kyselylomakkeella näihin tietoihin.

Tutkimuksessa käsitellään tietolähteen mukaan alla eriteltyjä henkilötietoja. Suoria tunnistetietoja (esimerkiksi nimi, henkilötunnus, edu.hel.fi-tunnus) käytetään vain aineistojen yhdistämiseen, eikä niitä sisällytetä analysoitaviin aineistoihin. Analyysyjä varten aineisto pseudonymisoidaan, eli yksilöivät tiedot muutetaan numerotunnisteiksi, joista vastaajat eivät ole tunnistettavissa suorasti tai epäsuorasti. Suorat tunnistetiedot säilytetään erillään muusta aineistosta, ja niihin on pääsy vain niillä työntekijöillä, joiden työtehtävään kuuluu tämänkaltaisten aineistojen käsittely.

Tutkimuksessa lapsikohtaisilla arvioinneilla ja kyselyillä kerättävät tiedot:

Lapsia koskevat tiedot

- Lapsen lukutaito- ja lukemisen tulokset
- Opettajan lapsikohtainen arvio

Opettajia koskevat tiedot

- Nimi
- edu.hel.fi-tunnus
- Ammattinimike
- Koulutus
- Työkokemus
- Kyselyvastaukset koskien
 - Tietoja lapsiryhmästä
 - Pedagogisia käytänteitä
 - Lapsiryhmän toimintakulttuuria
 - Intervention aikana pidettyjä lukuhetkiä

Huoltajaa tai lasta koskevia tutkimuksen kannalta tarpeellisia tietoja kerätään myös muista lähteistä:

Helsingin kaupunki:**Lapsia koskevat tiedot**

- Etu- ja sukunimi
- Henkilötunnus
- Syntymäpaikka- ja aika
- Äidinkieli
- Asuinalueita kuvaavat tunnusluvut
- Mahdollinen S2-status
- Mahdollinen oppimisen tuki
- Poissaolot lukuvuoden/toimintakauden 2025-2026 aikana
- Pseudonyymi tunniste
- ViLLE-arviointijärjestelmän tunnus
- Varhaiskasvatusalue
- Varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen toimipaikan nimi
- Lapsiryhmän nimi
- Päiväkodin johtajien ja varajohtajien nimet
- Päiväkodin johtajien ja varajohtajien sähköpostiosoitteet
- Lapsen opettajan edu.hel.fi tunnus
- Lapsen opettajan nimi
- Tieto kuuluuko kokeilu- vai verrokkiryhmään
- Tieto siitä, osallistuuko lapsi tutkimukseen osana kokeilu- vai verrokkiryhmää

Tilastokeskuksessa arviointiaineistoon voidaan liittää myös lapsesta ja lapsen huoltajista rekisteritietoja.

Tilastokeskus:**Lapsia koskevat tiedot**

- Sukupuoli
- Äidinkieli
- Syntymäpaikka ja -aika
- Asuinalueita kuvaavat tunnusluvut

Huoltajia koskevat tiedot

- Sukupuoli

- Äidinkieli
- Syntymäpaikka ja -aika
- Suomeen muuttamisen ajankohta (jos henkilö on syntynyt ulkomailla)
- Työ- ja asuinpaikkoja kuvaavat tunnusluvut
- Tulot
- Ammatti
- Koulutus
- Perheen lasten lukumäärä, sukupuoli ja syntymäajat

5. Henkilötietojen käsittelyn oikeudellinen peruste tieteellisessä tutkimuksessa

Henkilötietojen käsittelyn perusteita ovat tietosuojalain 4 §:n mukaisesti määritelty yleisen edun mukainen tieteellinen tutkimus (Aalto-yliopisto, Jyväskylän yliopisto, Turun yliopisto, Helsingin kaupunki) sekä varhaiskasvatustietolain 24 §:n mukaisesti määritelty koulutuksen ja kasvatuksen arviointi (Helsingin kaupunki). Henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena on mahdollistaa luotettavan arviointitiedon ja tieteellisen tutkimustiedon saaminen. Tutkimuksen tulokset perustuvat lapsien arviointiaineistoon, kysely- ja rekisteriaineistoihin. Jotta aineistojen perusteella voidaan saada luotettavia tutkimustuloksia ja tehdä tieteellisen tutkimuksen kriteerit täyttäviä päätelmiä, on kyselytutkimukseen osallistuvien lasten sekä heidän huoltajiensa taustatietojen kerääminen välttämätöntä.

6. Henkilötietojen siirto EU/ETA ulkopuolelle

Tutkimuksessa henkilötietojasi ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

7. Henkilötietojen suojaaminen

Henkilötietojen käsittely tässä tutkimuksessa perustuu asianmukaiseen tutkimussuunnitelmaan ja tutkimuksella on vastuhenkilö. Tutkimusaineistona käsitellään vain tutkimuksen tarkoituksen kannalta tarpeellisia henkilötietoja.

Tutkittavien henkilötietoja käsitellään vain sellaisissa ympäristöissä ja välineillä, jotka rekisterinpitäjä on arvioinut riittävän tietoturvalliseksi henkilötietojen käsittelyyn. Aineiston käsittelystä on laadittu erillinen aineistohallintasuunnitelma.

Aineistoa käytetään pseudonymisoituna. Tämä tarkoittaa, että aineistossa olevat suorat tunnistetiedot eli esimerkiksi nimet, lapsiryhmän ja toimipaikan nimet muutetaan numerotunnisteeksi ja suorat tunnistetiedot poistetaan aineistosta. Tällöin tunnistettavuuteen voidaan palata numerotunnisteen avulla. Numerotunnisteen ja suorat tunnistetiedot yhdistävä koodiavain säilytetään erillään aineistosta ja siihen on pääsy vain henkilöillä, joiden tehtäväkuvaan tällaisen aineiston käsittely kuuluu. Opettajien henkilöllisyystiedot poistetaan tutkimuksen päätyttyä (ml. nimi, edu.hel.fi-tunnus). Aineiston elinkaaren aikana huomioidaan henkilötiedon minimointiperiaate ja tarpeellisuusvaatimus.

Aineistoa analysoidaan ja raportoidaan hankkeen tutkimussuunnitelman mukaisesti siten, että henkilöitä ei voida tunnistaa. Myöskään lapsiryhmää tai varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimipaikkaa koskevia tietoja ei analysoida tai raportoida siten, että ryhmiä tai toimipaikkoja voisi tuloksista tunnistaa.

8. Henkilötietojen käsittelyn kesto

Tutkimuksessa muodostuu kolme tutkimusaineistoa, joissa käsittelyn kesto poikkeaa toisistaan.

Aineistonkeruun jälkeen muodostetaan kolme aineistokokonaisuutta:

1. **Yhdistetty tutkimusaineisto:** Jyväskylän yliopistossa yhdistetään Helsingin kaupungin toimittamat taustatiedot, lasten arviointiaineisto ja opettajakyselyaineisto. Suorat tunnistetiedot säilytetään erillään muusta aineistosta, ja niihin on pääsy vain niillä työntekijöillä, joiden työtehtävään kuuluu

tämänkaltaisten aineistojen käsittely. Tämä aineisto tallennetaan ilman rekisteritietoja pseudonymisoituna (eli henkilötunnisteet muutetaan numerotunnisteiksi, joista yksittäiset lapset tai opettajat, lapsiryhmät ja toimipaikat eivät ole tunnistettavissa) Jyväskylän yliopiston tietoturvaliselle palvelimelle arviolta vuoden 2026 aikana ja on kaikkien tutkimusryhmän jäsenten käytössä. Opettajien henkilöllisyystiedot poistetaan tutkimuksen päätyttyä (ml. nimi, edu.hel.fi-tunnus). Tutkimuksen päätyttyä osa aineistosta voidaan avata soveltuvaksi arvioitavalla alustalla. Tällöin huolehditaan tarkasti aineiston anonymisoinnista niin, että tutkittavia ei voi aineistosta millään keinoin enää tunnistaa. Tutkimus katsotaan päättyneeksi, kun viimeisestä julkaisusta on kulunut kaksi vuotta.

2. **Mittarinkehityksaineisto:** Turun yliopiston Oppimisanalytiikan tutkimusinstituutin (TRILA) yhdistämä aineisto anonymisoidaan (henkilötunnisteet poistetaan) sen jälkeen, kun aineisto on toimitettu Jyväskylän yliopistolle ja yhdistetty aineisto on tarkistettu. Anonymisoitua aineistoa voidaan käyttää arviointivälineiden kehitykseen liittyvää tutkimusta varten. Aineistoa hyödyntävät TRILA-konsortion jäsenet.
3. **Tilastokeskuksen aineisto:** Tilastokeskuksen yhdistämä aineisto tallennetaan tunnistetiedoin Tilastokeskukseen, missä suorat tunnisteet säilytetään erillään ja pseudonymisoitu aineisto on luvan saaneiden tutkijoiden käytettävissä etäkäyttöympäristössä ja niihin on pääsy vain niillä Tilastokeskuksen työntekijöillä, joiden työtehtävään kuuluu tämänkaltaisten aineistojen käsittely. Pseudonymisoitua tutkimusaineistoa voidaan lisäksi käyttää Helsingin kaupungilla tehtävässä tutkimuksessa, jolloin tiedon käsittelijöitä ovat kaupunginkanslian kaupunkitietopalveluiden tutkijat.

9. Rekisteröidyn oikeudet

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi ja mitä henkilötietojasi käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojasi poistamista tietyissä tapauksissa. Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuresti käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 artikla)

Sinulla on oikeus henkilötietojasi käsittelyn rajoittamiseen tietyissä tilanteissa kuten, jos kiistät henkilötietojasi paikkansapitävyyden.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kuvatuista oikeuksista saatetaan tietyissä yksittäistapauksissa poiketa tietosuoja-asetuksessa ja Suomen tietosuojalaissa säädetyillä perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Lisäksi oikeuksista voidaan poiketa, jos rekisterinpitäjä osoittaa, ettei se pysty tunnistamaan rekisteröityä. Jos rekisteröity antaa oikeuksia käyttääkseen lisätietoja, joiden perusteella hänet voidaan tunnistaa, on rekisteröidyn oikeudet lähtökohtaisesti toteutettava.

Arkistointi

Henkilötietoja sisältävän tutkimusdatan säilytys perustuu hyvän tieteellisen käytännön noudattamiseen. Yhdistetty aineisto (Jyväskylän yliopisto): Osa aineistosta voidaan avata tutkimuksen päätyttyä soveltuvaksi arvioitavalla alustalla. Tällöin huolehditaan tarkasti aineiston anonymisoinnista niin, että tutkittavia ei voi aineistosta millään keinoin enää tunnistaa. Suorat tunnistetiedot hävitetään tutkimuksen päätyttyä. Tutkimus katsotaan päättyneeksi, kun viimeisestä julkaisusta on kulunut kaksi vuotta.

Tilastokeskuksen aineisto: Tilastokeskuksessa tutkimusaineisto ja henkilötietoja ja numerotunnisteita yhdistävä tieto säilytetään erillään Tilastokeskuksen järjestelmissä.

Oikeudellinen peruste tutkimusaineistoon sisältyvien henkilötietojen arkistointiin tutkimuksen päätyttyä

☒ Tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi *yleisen edun perustella* (tutkimusaineisto arkistoidaan tutkimuksen päätyttyä ja arkistoitava aineisto sisältää henkilötietoja), arkistoitavalle aineistolle tehdään arvonmääritys (tietosuoja-asetuksen artikla 6.1 e, erityiset henkilötietoryhmät 9.2.j).

Kun henkilötietoja käsitellään yleisen edun mukaisessa arkistointitarkoituksessa rekisteröidyllä ei pääsääntöisesti ole edellä kerrottuja oikeuksia tai tietosuoja-asetuksen 21 artiklan mukaista vastustamisoikeutta. Arkistoitujen aineistojen autenttisuus, luotettavuus ja tutkimuksellinen arvo vaarantuvat, jos aineistoihin sisältyviä henkilötietoja ryhdyttäisiin muuttamaan. Poikkeaminen oikeuksista perustuu tietosuojalain 32 §:ään ja tietosuoja-asetuksen 17 artiklan 3 kohtaan.

Automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa henkilötietojasi ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon.

Rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen

Jos sinulla on kysyttävää rekisteröidyn oikeuksista, voit olla yhteydessä yliopiston tietosuojavastaavaan. Kaikki oikeuksien toteuttamista koskevat pyynnöt toimitetaan Jyväskylän yliopiston kirjaamoon. Kirjaamo ja arkisto, PL 35 (C), 40014 Jyväskylän yliopisto, puh. 040 805 3472, e-mail: kirjaamo(at)jyu.fi. Käyntiosoite: Seminaarinkatu 15 C-rakennus (Yliopiston päärakennus, 1. krs), huone C 140.

Tietoturvaloukkauksesta tai sen epäilystä ilmoittaminen Jyväskylän yliopistolle

<https://www.jyu.fi/fi/yliopisto/tietosuojailmoitus/ilmoita-tietoturvaloukkauksesta>

Kohdassa 1 luetellut organisaatiot toimivat tässä tutkimuksessa yhteisrekisterinpitäjinä, eli ne vastaavat yhdessä henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta. Tutkittavat voivat tehdä kaikki tutkimukseen liittyvät pyynnöt Jyväskylän yliopistolle (vastaanottaja) edellä kerrotussa kappaleessa kuvatulla tavalla. Tutkittava voi käyttää tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan. Tällöin vastaanottaja välittää pyynnön tai vaatimuksen myös muille yhteisrekisterinpitäjille. Sinulla on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle, erityisesti siinä jäsenvaltiossa, jossa vakinainen asuinpaikkasi tai työpaikkasi on taikka jossa väitetty rikkominen on tapahtunut, mikäli katsot, että henkilötietojen käsittelyssä rikotaan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679. Suomessa valvontaviranomainen on tietosuojavaltuutettu.

Tietosuojavaltuutetun toimiston ajantasaiset yhteystiedot: <https://tietosuoja.fi/etusivu>